

Sarajevo, 06.04.2020. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
30.03.2020.- 03.04.2020.

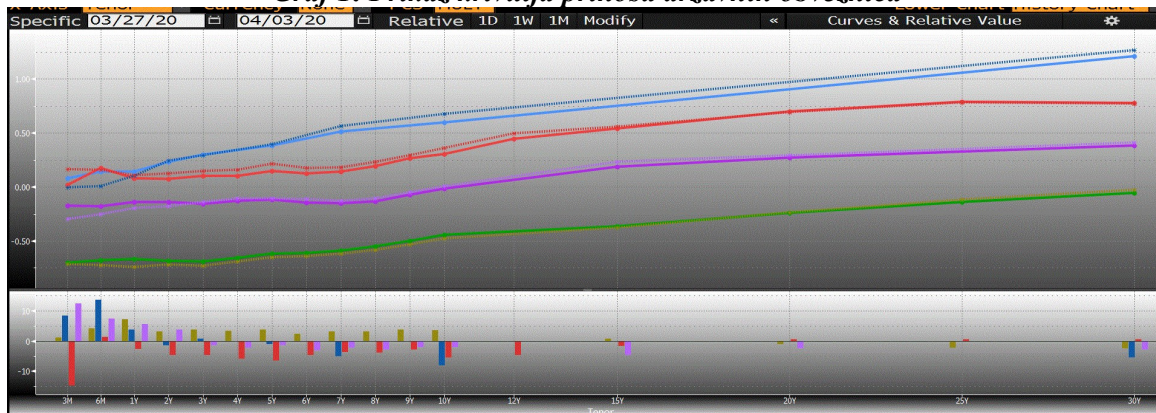
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan						
	27.3.20	-	3.4.20	27.3.20	-	3.4.20	27.3.20	-	3.4.20	27.3.20	-	3.4.20				
2 godine	-0,68	-	-0,66	↗	0,24	-	0,23	↘	0,15	-	0,09	↘	-0,12	-	-0,13	↘
5 godina	-0,64	-	-0,61	↗	0,39	-	0,38	↘	0,23	-	0,16	↘	-0,09	-	-0,11	↘
10 godina	-0,47	-	-0,44	↗	0,67	-	0,59	↘	0,37	-	0,31	↘	0,02	-	-0,01	↘

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi			
	27.3.20	-	3.4.20	
3 mjeseca	-0,691	-	-0,661	↗
6 mjeseci	-0,723	-	-0,682	↗
1 godina	-0,700	-	-0,637	↗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 03.04.2020. godine (pune linije) i 27.03.2020. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

OECD je upozorila da će biti potrebne godine kako bi se globalna ekonomija oporavila od pandemije korona virusa. Generalni sekretar OECD-a Gurria je izjavio da je ekonomski šok već sada veći od posljednje globalne finansijske krize, te je pozvao vlade da izmijene propise kako bi se ubrzao proces testiranja i liječenja od virusa. Gurria je izjavio da nedavno upozorenje da bi ozbiljno širenje virusa moglo da prepolovi globalni privredni rast na 1,5%, već izgleda optimistično, te da bi neke od vodećih svjetskih ekonomija mogle zapasti u recesiju u narednim mjesecima.

Svjetska banka je objavila da očekuje da bi pandemija korona virusa mogla značajno usporiti rast ekonomija u razvoju u istočnoj Aziji i Tihom okeanu, kao i Kini. Istaknuto je da je teško dati precizne prognoze stope rasta s obzirom na izražene svakodnevne volatilnosti, ali nezvanične prognoze pokazuju da će rast ekonomija u razvoju u navedenim regijama usporiti na 2,1% u 2020. godini u poređenju s procijenjenim rastom od 5,8% u 2019. godini.

EUROZONA

Prinosi sigurnijih obveznica eurozone su zabilježili rast u odnosu na prethodnu sedmicu. Prinosi njemačkih obveznica su povećani između 2 i 3 bazna poena, dok su prinosi ostalih sigurnijih obveznica zabilježili veće promjene i do 14 baznih poena u odnosu na prethodnu sedmicu. Prinosi italijanskih obveznica su povećani između 22 i 25 baznih poena, a prinosi španskih obveznica između 10 i 20,5 baznih poena. Njemačko vijeće ekonomskih savjetnika je objavilo da bi pandemija korona virusa mogla „gurnuti“ Njemačku u recesiju u prvoj polovini ove godine, a što bi moglo rezultirati smanjenjem proizvodnje za 5,4% na godišnjem nivou. Ministar ekonomije Njemačke Altmaier je izjavio da bi se najveća evropska ekonomija ove godine mogla suočiti sa većim padom od onog zabilježenog za vrijeme finansijske krize 2008. i 2009. godine, te je istakao da bi se u narednih nekoliko mjeseci mogla zabilježiti kontrakcija veća od 8%. Politički lideri u Evropi razmatraju kako da podrže najteže pogođene zemlje EU uoči sastanka Eurogrupe. Prijedlozi obuhvataju izdavanje zajedničkog duga (tzv. „Coronabonds“) i osnivanje fonda za podršku EU za borbu protiv korona virusa. Predstavnici EU za sada nisu donijeli odluku o ublažavanju računovodstvenih pravila za banke, jer još uvijek mjere uticaj niza mjera pomoći, koje su do sada uvedene, prije poduzimanja dodatnih akcija. ECB je odgodila pregled strategije za šest mjeseci, s obzirom na to da su se kreatori monetarne politike fokusirali na mjere za suzbijanje širenja korona virusa. Evropska agencija za bankarstvo (EBA) je objavila saopštenje kojim poziva „institucije da se suzdrže od raspodjele dividendi ili reokupa dionica u svrhu nagrađivanja dioničara i da procijene svoje politike nagrađivanja u skladu s rizicima proizišlim iz ekonomske situacije“.

Prošle sedmice su objavljeni finalni podaci **kompozitnog PMI indeksa koji je u eurozoni u martu smanjen na rekordno nizak nivo od 29,7 poena, što je daleko ispod graničnog nivoa od 50 poena.** Pad ovog indeksa zabilježen je u Njemačkoj, Holandiji, Italiji, Francuskoj, kao i u Španiji. Preliminarni podaci stope inflacije u martu ukazuju na priličan pad ovog indikatora kod većeg broja članica eurozone. Inflacija u eurozoni je smanjena na 0,7% pod uticajem znatnog pada cijene nafte. Član UV ECB i guverner Centralne banke Austrije Holzmann je upozorio da postoji mali, ali realan rizik da će eurozona zabilježiti deflaciju pod uticajem usporavanja privrednih aktivnosti, a što je posljedica uticaja pandemije korona virusa. Pozitivan podatak je da se **stopa nezaposlenosti u eurozoni u februaru nastavila blago smanjivati, te je u februaru zabilježila nivo od 7,3%, što je ujedno i najniža stopa nezaposlenosti u eurozoni od marta 2008. godine.**

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red.br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Indeks ekonomskog povjerenja – EZ	MAR	91,6	94,5	103,4
2.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (final.)	MAR	-11,6	-11,6	-6,6
3.	Proizvođačke cijene – EZ (G/G)	FEB	-0,8%	-1,3%	-0,7%
4.	Stopa inflacije – EZ (prelim.)	MAR	0,8%	0,7%	1,2%
5.	Stopa inflacije – Njemačka (prelim.)	MAR	1,3%	1,3%	1,7%
6.	Stopa inflacije – Francuska (prelim.)	MAR	1,0%	0,7%	1,6%
7.	Stopa inflacije – Belgija	MAR	-	0,62%	1,10%
8.	Stopa inflacije – Španija (prelim.)	MAR	0,4%	0,2%	0,9%
9.	Stopa inflacije – Italija (prelim.)	MAR	-0,1%	0,1%	0,2%
10.	Stopa nezaposlenosti – EZ	FEB	7,4%	7,3%	7,4%
11.	Stopa nezaposlenosti – Belgija	FEB	-	5,2%	5,2%
12.	Stopa nezaposlenosti – Italija (prelim.)	FEB	1,0%	9,7%	9,8%
12.	PMI kompozitni indeks – EZ (final.)	MAR	31,4	29,7	51,6
13.	Maloprodaja – EZ (G/G)	FEB	1,6%	3,0%	2,2%

SAD

Snažan i kontinuiran rast broja zaraženih korona virusom tokom protekle sedmice u SAD znatno se odrazio na rast zabrinutosti investitora i finansijsko tržište. Prinosi na američke obveznice su smanjeni na sedmičnom nivou, dok je prinos na petogodišnje obveznice nekoliko dana zaredom bilježio rekordno niske nivoe. Predsjednik Trump je najavio da bi SAD mogle zabilježiti između 100.000 i 240.000 smrtnih slučajeva kao posljedica korona virusa, te upozorio Amerikance da se pripreme za „vrlo, vrlo bolne dvije sedmice“. U međuvremenu, Trump je odobrio prijedlog prema kojem neke kompanije mogu da odgode plaćanje određenih tarifa za tri mjeseca. Bijela kuća i demokrati u Kongresu SAD se pripremaju za četvrti krug ekonomskih podsticaja kako bi u što većoj mjeri zaštitili ekonomiju od efekata pandemije korona virusa, iako se još uvijek nisu usaglasili oko paketa vrijednog dva biliona USD, a koji je predsjednik Trump potpisao u petak. Takođe, Trump je zatražio i paket podsticaja u iznosu od dva biliona USD za infrastrukturu, kako bi se održala stabilnost radnih mjesta. Istovremeno, Trump će odgoditi plaćanje carina na uvoz određene robe za tri mjeseca.

Fed je prošle sedmice pokrenuo privremeni repo program sa stranim centralnim bankama, a koji bi trebao osigurati nesmetano funkcionisanje tržišta kapitala, pružanjem alternativnog privremenog izvora USD umjesto prodaje vrijednosnih papira na otvorenom tržištu. Takođe, trebao bi, zajedno sa svop linijama za likvidnost koje je Fed uspostavio s drugim centralnim bankama, služiti kako bi se smanjilo opterećenje na američkom finansijskom tržištu. Program će biti dostupan 6. aprila i trajaće najmanje šest mjeseci. Fed je uveo i novu mjeru kako bi osigurao likvidnost tržišta obveznica, a koja će biti na snazi do 31. marta 2021. godine. Privremena promjena pravila o dodatnom leveridžu isključuje državne vrijednosne papire i depozite kod Feda iz pravila obračuna za rezervisanje. Bloomberg je objavio vijest da su strani investitori u državne obveznice izgubili više od 100 milijardi USD u tri sedmice do 25. marta, naravno zbog najvećeg mjesečnog pada uzrokovanog pandemijom korona virusa. Predsjednica Feda iz Clevelanda Mester je izjavila da izvještaji koji mjere ekonomsku aktivnost u SAD mogu biti vrlo loši, te da bi stopa nezaposlenosti mogla porasti iznad 10% zbog napora da se uspori širenje korona virusa.

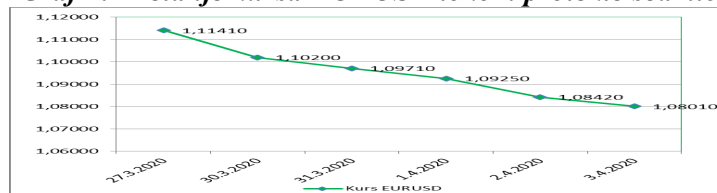
Krajem sedmice je objavljen podatak o povećanju inicijalnih zahtjeva nezaposlenih u SAD za rekordnih 6,64 miliona u sedmici zaključno sa 28. martom.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red.br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Stopa nezaposlenosti	MAR	3,8%	4,4%	3,5%
2.	Promjena zaposlenih nefarmerski sektor	MAR	-100.000	-701.000	275.000
3.	Promjena zaposlenih privatni sektor	MAR	-132.000	-713.000	242.000
4.	Promjena zaposlenih prerađivački sektor	MAR	-10.000	-18.000	13.000
5.	Zahtjevi za hipotekarne kredite	27. MAR	-	15,3%	-29,4%
6.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć (u mln)	28. MAR	3,76	6,64	3,30
7.	Bloomberg indeks potrošačkog povjerenja	29. MAR	-	56,3	59,7
8.	Obim porudžbina trajnih dobara (final.)	FEB	1,2%	1,2%	0,1%
9.	Fabričke porudžbine	FEB	0,2%	0,0%	-0,5%
10.	Trgovinski bilans (u mlrd USD)	FEB	-40,0	-39,9	-45,5
11.	PMI indeks prerađivačkog sektora F	MAR	48,0	48,5	50,7
12.	Potrošnja građevinskog sektora (M/M)	FEB	0,6%	1,3%	2,8%

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio pad sa nivoa od 1,1141 na nivo od 1,0801, što predstavlja pad kursa za 3,05% na sedmičnom nivou.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Početak sedmice je najavljen da BoE namjerava da počne sa otkupom obveznica u vrijednosti 4,5 milijardi GBP dnevno, što je dio proširenog programa kvantitativnih olakšica. BoE je upozorila da postoje sve veći rizici od rasprostranjenog gubitka radnih mjesta, kao i prestanka poslovanja kompanija širom zemlje, s obzirom na to da ekonomski troškovi širenja korona virusa postaju sve očitiji. Ministar finansija Sunak je izjavio da će učiniti sve što je potrebno kako bi se podržale kompanije i poslovi, te kako bi se zemlja izborila sa pandemijom. Hitni plan za prevazilaženje obuhvata pomoć od 9 milijardi GBP za samozaposlene, što je dodatak planu od 11. marta i sada iznosi 65,5 milijardi GBP. Sunak je istakao da su svi zajedno u ovom problemu, te da je uvjeren da će mjere omogućiti da se prevaziđu hitne situacije. **Agencija za dodjelu kreditnog rejtinga Fitch je smanjila kreditni rejting Velike Britanije na AA- sa AA, navodeći kao ključne razloge uticaj pandemije korona virusa na budžet, te nastavak neizvjesnosti oko Brexita.**

Suočavajući se sa prognozama pojedinih ekonomskih analitičara o tome da bi Velika Britanija mogla zabilježiti najdublju recesiju u stoljeću, nakon što je Vlada naredila da se mnoge kompanije zatvore kako bi se usporilo širenje korona virusa, ministar finansija Sunak je najavio niz podsticajnih mjera kako bi pokušao spriječiti rast nezaposlenosti. Prema njegovom planu obaveza države je da isplati 80% plata radnika koji su privremeno otpušteni. Šest vodećih britanskih banaka (Lloyds, RBS, Barclays, HSBC, Santander i Standard Chartered) su najavile da će otkazati svoje dividende za 2019. godinu, nakon što je PRA (Prudential Regulation Authority) dao rok za izjašnjavanje o ovom pitanju.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	GDP (Q/Q) F	IV kvartal	0,0%	0,0%	0,5%
2.	GDP (G/G) F	IV kvartal	1,1%	1,1%	1,3%
2.	Lična potrošnja (Q/Q) F	IV kvartal	0,1%	0,0%	0,2%
3.	PMI kompozitni indeks F	MAR	36,0	36,0	53,0
4.	Neto potrošački krediti (u mlrd GBP)	FEB	1,1	0,9	1,1
5.	Hipotekarni krediti	FEB	68.500	73.500	71.300
6.	Monetarni agregat M4 (G/G)	FEB	-	4,9%	4,7%
7.	Zvanične rezerve (u mil USD)	MAR	-	2.160	1.809
8.	Nationwide cijene kuća	MAR	2,1%	3,0%	2,3%

Tokom protekle sedmice GBP je aprecirala u odnosu na EUR, dok je deprecirala u odnosu na USD. Kurs EURGBP je zabilježio pad sa nivoa od 0,89379 na nivo od 0,87944, dok je kurs GBPUSD smanjen sa nivoa od 1,2460 na nivo od 1,2269.

JAPAN

Početak prošle sedmice Parlament Japana je usvojio redovni godišnji budžet, koji već ne zadovoljava izazove pandemije korona virusa. Donošenje budžeta od 102,7 biliona JPY (950 milijardi USD) za fiskalnu godinu koja počinje 1. aprila dolazi nakon što je premijer Abe obećao jedinstven paket mjera, naglasivši da je zemlja blizu nacionalnog vanrednog stanja jer je broj zaraženih slučajeva naglo povećan. Abe je istakao da će "ogromne, snažne" mjere uključivati fiskalni poticaj, monetarne korake, te porezne olakšice za kompanije.

BoJ je početkom sedmice četvrti put tokom ovog mjeseca, kupila rekordan iznos ETF-ova od 201,6 milijardi JPY. Istovremeno, BoJ je ponudila japanskim bankama „jeftin pristup“ USD, te ih podstakla da se kreditiraju onoliko koliko žele, kako bi se osiguralo da domaće banke lakše premoste globalnu krizu likvidnosti. U međuvremenu, japanska vladajuća stranka je predložila najveći stimulatívni paket u zemlji u vrijednosti od 60 biliona JPY (554 milijardi USD), kako bi umanjili mogućnost da ekonomija zabilježi recesiju pod uticajem efekata korona virusa na istu.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni	
				period	
1.	PMI kompozitni indeks F	MAR	35,8	36,2	47,0
2.	Stopa nezaposlenosti	FEB	2,4%	2,4%	2,4%
3.	Maloprodaja (G/G)	FEB	-1,5%	1,7%	-0,4%
4.	Industrijska proizvodnja (G/G) P	FEB	-4,8%	-4,7%	-2,3%
5.	Indeks građevinskog sektora (G/G)	FEB	-	0,7%	-17,0%
6.	Monetarna baza (G/G)	MAR	-	2,8%	3,6%

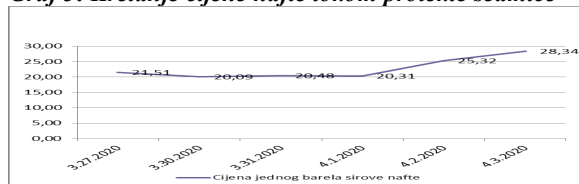
JPY je tokom protekle sedmice aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio pad sa nivoa od 120,29 na nivo od 117,13. JPY je deprecirao u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio rast sa nivoa od 107,94 na nivo od 108,55.

NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 21,51 USD (19,31 EUR).

Tokom protekle sedmice cijena nafte je do sredine sedmice bila stabilna, dok je krajem sedmice došlo do postepenog rasta. Na zatvaranju tržišta, u ponedjeljak, cijena nafte je zabilježila najniži nivo u posljednjih 18 godina, što je pojačalo zabrinutost investitora da bi dešavanja oko korona virusa mogla trajati mjesecima, a potražnja za ovim energentom opadati. Istovremeno, Saudijska Arabija je najavila da će povećati izvoz nafte zbog manje domaće potražnje, dok su se SAD i Rusija usaglasile oko pregovora, nakon što je predsjednik Trump rat cijena ovim energentom nazvao suludim. Bloomberg je objavio vijest da je nafta zabilježila najlošije kvartalne performanse, nakon što je potražnja za ovim energentom smanjena na globalnom nivou pod uticajem pandemije korona virusa. Naftna tržišta imaju tendenciju konsolidacije iznad nedavnih nivoa usljed rastućih očekivanja primirja u „ratu cijena“, te nakon što je Kina najavila da će početi da kupuje naftu za državne rezerve. Cijena nafte je nastavila da bilježi rast krajem sedmice nakon što je predsjednik Trump izjavio da očekuje da će Saudijska Arabija i Rusija uskoro postići dogovor o završetku rata cijena ovog energenta. Ministar za naftu Rusije Novak je potvrdio da je sastanak OPEC+ dogovoren za 9. april. Svjetske najveće naftne kompanije su povećale svoje dugove za više od 32 milijarde dolara u posljednjim sedmicama s ciljem da pokriju finansijski pad uzrokovan korona virusom uz očuvanje isplata dioničarima, saopštio je Financial Times. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela nafte je iznosila 28,34 USD (26,24 EUR). Posmatrano na sedmičnom nivou cijena nafte je povećana za 31,75%, što predstavlja prvo povećanje u proteklih šest sedmica.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.628,16 USD (1.461,41 EUR).

Cijena zlata je do sredine sedmice bilježila smanjenje, pod uticajem aprecijacije USD, te rasta indeksa dionica, koji je podstaknut jačanjem nade investitora da će se privredna aktivnost Kine oporaviti. Takođe, špekulacije o tome da bi Rusija, kao jedan od najvećih kupaca zlata, mogla postati značajan prodavač poluga, su, takođe, vodile smanjenju cijene zlata do sredine prošle sedmice. Centralna banka Rusije je saopštila da će prestati sa kupovinama ovog plemenitog metala od 1. aprila, bez dodatnih saopštenja o ovom pitanju.

Krajem radne sedmice cijena zlata je počela da bilježi rast, te je u četvrtak zabilježen rast od skoro 2% u odnosu na dan ranije. Udjeli zlata u fondovima kojima se trguje na berzi su povećani nakon što je pandemija korona virusa podstakla potražnju investitora za ovim plemenitim metalom kao sigurnim utočištem.

Glavni proizvođači zlata u Švajcarskoj su saopštili da su u pregovorima sa lokalnim vlastima o ponovnom pokretanju proizvodnje u ovoj sedmici, što bi moglo ublažiti neke nedostatke na strani ponude koji su potresli tržište.

Krajem sedmice cijena zlata je bilježila rast pod uticajem pojačane zabrinutosti oko uticaja korona virusa na ekonomiju, što je pojačalo tražnju za sigurnim investicijama poput zlata. Na zatvaranju tržišta u petak zalihe najvećeg fonda koji trguje zlatom, SPDR fond, su povećane za 0,72% na 978,99 tona. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.620,81 USD (1.500,61 EUR). Cijena zlata je na sedmičnom nivou zabilježila smanjenje za 0,45%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

